

11 w 2021 (303)

Chcesz być instruktorem? Musisz to wiedzieć.

Data publikacji: 26.03.2021 / Autor: Marcin Gierbisz

Kiedy zostawałem instruktorem, nie miałem pełnej świadomości w jakiej jestem organizacji. Byłem po dwóch miesięcznych(!) letnich kursach (dla drużynowych harcerskich i dla drużynowych zuchowych – i na pewno coś tam o tym było, ale wtedy istotniejsze były zaliczenia, które pisałem po nocy), byłem też przecież na kilku obozach, spotkałem instruktorów z różnych środowisk. Nie siedziałem w bańce. Ale myślę, że wciąż nie wiedziałem na co się właśnie piszę. Nie w sensie instruktorskich obowiązków – tu w jakimś stopniu byłem świadomy. Mam na myśli to, czym właściwie jest ZHR i czego ten ZHR chce ode mnie, jako instruktora.

Nie jest to wiedza tajemna. Nie jest ukryta. Po prostu jest podana w najnudniejszy możliwy sposób. No, chyba że chcesz studiować prawo – wtedy pokochasz to, co za chwilę Ci pokażę.

Mmmm... dokumenty Związku. Czy jest coś, czego osiemnastolatek może pragnąć mocniej, niż zagłębienia się w te paragrafy i akapity? Z pewnością. Czy powinieneś to zrobić, jeżeli jeszcze tego nie zrobiłeś? Tak. Nawet, jak już nie masz osiemnastu lat? Tym bardziej tak.

Wiem, że rejestrując się w jakimś portalu czy instalując dowolny program mało kto czyta regulaminy, ale nie powinniśmy tu stosować podobnego, lekkiego podejścia, to nie taka sama sytuacja. Bo to nie jest *jakiś tam papier* i takie *zapiski, które można lekko nagiąć czy olać*. Zostając instruktorem potwierdzasz, że spełniasz stawiane przed Tobą wymagania i że będziesz działał w tych konkretnych ramach. Nasze działania w ramach Związku są w pełni dobrowolne, ale nie w pełni dowolne. Innymi słowy – czasem robimy niepoważne rzeczy, ale ta sprawa jest wyjątkowo poważna.

Z drugiej strony, będziesz też wiedział czego możesz oczekiwać lub wymagać od Związku lub różnych jego przedstawicieli! To też istotne.

Dwa dokumenty, które moim zdaniem powinieneś znać, to Statut ZHR oraz Podstawowe zasady wychowania harcerskiego w ZHR. Nie przytoczę Ci najważniejszych kawałków. Wszystko jest ważne. Opiszę Ci jednak to, co jest w środku. Jeżeli czytając to pomyślisz, że tak niby trochę wiesz o co chodzi, ale w

sumie nie do końca, to... przeczytaj [Statut](#) i [Podstawowe zasady wychowania harcerskiego](#)! Przecież o tym piszę od początku.

Czego dowiesz się ze statutu?

Statut powie Ci jakie są cele, ideały oraz wartości Związku, do czego miałbyś dążyć instruktorską pracą oraz jakie są możliwe formy do wykorzystania. Opowie Ci o podstawowych wymaganiach i obowiązkach stawianych przed instruktorami i pozostałymi członkami Związku, ale też o ich prawach. Określi jak w ZHR zostać i kiedy ktoś za członka ZHR nie jest już uważany. Wspomni o tym, jak widzimy się w kontekście partii politycznych i innych organizacji. Zaznaczy jakie są opcjonalne nagrody i dopuszczalne kary w ZHR oraz jaki jest proces stosowania tych drugich.

Statut odpowiada też na pytanie kto w tym ZHR włada i kto z tych władz jest najważniejszy (a kto jest drugi najważniejszy, ale przez dłuższy okres), kto kogo wybiera, kto wybierać może, jaka jest struktura i jak ta maszyna powinna działać – jak to wszystko jest podzielone, kto co powołuje i kto jest za co odpowiedzialny. No i czym jest tak popularny w ZHR Ruch Programowo-Metodyczny?

Trzeba zauważyć, że jest tu też trochę o finansach. Nie tylko o majątku ZHR, nie tylko o tym z czego Związek się utrzymuje, ale też pada tu odpowiedź na najważniejsze pytanie, które się pojawia, gdy znów trzeba płacić: na co idą moje składki?

Poznasz tu też nuty hymnu, zobaczysz kiedy lilijka jest lilijką Związku, kiedy krzyż jest krzyżem ZHR i jakie są wymiary Znaczką Zucha licząc od najdłuższego pióra Orła do końca prostokąta z napisem ZUCH.

Ze Statutu, w końcu, dowiesz się też jak możesz rozwiązać ZHR.

[Statut w wersji z 2018 roku \(w marcu 2021 – najnowszej\), znajdziesz tutaj.](#)

Na jakie pytania odpowiedzą Podstawowe zasady wychowania harcerskiego w ZHR?

Co ukształtowało ZHR i jakie są harcerskie ideały wychowawcze? Do jakich postaw harcerzy dążymy w ZHR? O co przede wszystkim chodzi w wychowaniu harcerskim? Jakie działania uważamy za najbardziej potrzebne współczesnej Polsce?

Czym jest metoda harcerska? Na czym się opiera? Jakie są kardynalne zasady metody harcerskiej? O co chodzi z naturalnością, oddziaływaniem od wewnątrz, dobrowolnością czy oddziaływaniem pośrednim? Jakimi środkami realizujemy metodę harcerską? W jakim wieku można przyjąć chłopaka do drużyny harcerzy? Ile

osób powinien mieć zastęp?

Gdzie powstaje program harcerski? Czym powinien się charakteryzować i jakie aspekty powinien wziąć pod uwagę?

Czy przyroda jest dla nas ważna? Czy program harcerski może traktować o seksualności? W jaki sposób program harcerski powinien traktować o czymkolwiek?

[Zasady, ostatnio zmienione w 2006 roku, znajdziesz tutaj.](#)

Dlaczego warto czytać te dwa dokumenty?

Te dwa dokumenty nie mówią wszystkiego o Związku, ale mówią bardzo wiele o jego podstawach i dążeniach. Mówią o tym, jaki jest ZHR. Warto, żebyś to wiedział i się nad tym, co tam jest zapisane, zastanowił. Łatwiej zmienić organizację, niż zmienić Organizację.

Te dokumenty nie wymagają bycia idealnym człowiekiem czy Wielkim Wychowawcą. Czasem określają podstawy w różnych aspektach, a czasem pokazują różne możliwości w naszym arsenale.

Przed wszystkim Statut i Podstawy wychowania spośród kilku dostępnych dróg do prowadzenia działalności wychowawczej, wybierają jedną konkretną i oznaczają ją szlakiem ZHR. Jeżeli chcesz być instruktorem ZHR, to musisz sobie odpowiedzieć na jedno bardzo ważne pytanie: czy chcę ruszyć tym szlakiem?

Na pewno nie wyruszysz sam.

Zdjęcie w tle: Andrzej Haber, Złaz Organizacji Harcerzy 2018

Marcin Gierbisz

Był w miejscach i widział rzeczy: założył gromadę, prowadził szczerp oraz hufiec; w międzyczasie wspomagał referat zuchów i działał w Wydziale Zuchowym. Nie jest już instruktorem ZHR. Ale co zobaczył, to opowie.